

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu**

Wrocław, dnia 30 grudnia 2009 r.

**Pani
Renata Bohdanowicz
Dyrektor
Szkoły Podstawowej Nr 1
im. Marii Dąbrowskiej
we Wrocławiu**

LWR-410-37-06/2009
P/09/069

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu przeprowadziła w Szkole Podstawowej Nr 1 im. Marii Dąbrowskiej we Wrocławiu (zwanej dalej „Szkołą”), kontrolę w zakresie wychowania fizycznego i sportu w Szkole w latach szkolnych 2007/2008 - 2008/2009 oraz wybranych zagadnień z roku szkolnego 2009/10 (do czasu zakończenia kontroli).

W związku z ustaleniami przedstawionymi w protokole kontroli podpisanym w dniu 30 listopada 2009 r. Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Pani Dyrektor niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych uchybień, realizację przez Szkołę zadań z zakresu wychowania fizycznego i sportu.

1. W latach szkolnych 2007/2008 i 2008/2009 do Szkoły uczęszczało odpowiednio 617 i 596 uczniów. Nauka była prowadzona w 24 oddziałach, w tym 12 grupach nauczania zintegrowanego, a zajęcia z wychowania fizycznego odbywały się w 20 grupach, których liczebność wynosiła od 12 do 25 uczniów.

W okresie objętym kontrolą zajęcia ruchowe oraz wychowania fizycznego były prowadzone w wymiarze zgodnym z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 12 lutego 2002 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych². Posiadanie bazy sportowej odpowiedniej do przyjętych programów nauczania było przyczyną podjęcia decyzji o niezróżnicowaniu czwartej obowiązkowej godziny lekcyjnej wychowania fizycznego i włączeniu jej do tygodniowych planów zajęć, co znalazło też odzwierciedlenie w

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Dz. U. Nr 15, poz. 142 ze zm.

statucie Szkoły. Decyzję tę NIK ocenia pozytywnie, biorąc pod uwagę średnią frekwencję uczniów na lekcjach wychowania fizycznego, która w latach szkolnych 2007/ 2008 i 2008/2009 wynosiła 91,6% i 91,7% i była zbliżona do średniej frekwencji uczniów ogółem na lekcjach w Szkole, odpowiednio 93,6% i 94,6%, a także uwzględniając fakt, że 98,8% ankietowanych uczniów stwierdziło, iż zajęcia wychowania fizycznego są ciekawe, a 97,7% badanych stwierdziło, że pomagają im w osiągnięciu wyższej sprawności fizycznej.

Arkusze organizacji Szkoły na poszczególne lata szkolne, opracowane i przedłożone przez Dyrektora w trybie § 10 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznych przedszkoli oraz publicznych szkół³, zostały zaopiniowane przez przedstawiciela Kuratorium Oświaty oraz zatwierdzone bez zastrzeżeń przez organ prowadzący.

2. W latach szkolnych 2007/2008 i 2008/2009 Szkoła zapewniła właściwe warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego oraz stworzyła możliwości uprawiania sportu przez uczniów, do których dyspozycji udostępniono: dwie sale gimnastyczne, salę do gimnastyki korekcyjnej i aulę, którą wykorzystywano do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w klasach I-III. Szkoła posiadała 2 boiska sportowe (w tym 1 wyremontowane w 2008 r.), w skład tego kompleksu wchodziły boiska: do piłki ręcznej, koszykówki, siatkówki. Ponadto do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego wykorzystywane były: bieżnia lekkoatletyczna, skocznia do skoku w dal wraz rozbiegiem oraz drugie boisko do koszykówki i siatkówki.

W Szkole zapewniono uczniom bezpieczeństwo podczas zajęć wychowania fizycznego tj.: zapoznano uczniów z regulaminami korzystania ze wszystkich obiektów sportowych, dokonywano okresowych kontroli stanu technicznego obiektów, prowadzono rejestr wypadków, który wykazał, że w badanym okresie nie było wypadków na lekcjach w-f, a od 2004 r. odnotowano tylko 3 takie zdarzenia, z których sporządzane były protokoły powypadkowe zgodnie z § 43 ust. 2 rozporządzenia Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach⁴. Znajomość wśród uczniów regulaminu korzystania z obiektów sportowych potwierdziły również anonimowe badania ankietowe, bowiem 97,7% badanych podało, że zostało zapoznanych z tym regulaminem, a 93,3% uczniów deklaroowało jego przestrzeganie.

NIK pozytywnie ocenia poprawę stanu technicznego i wyposażenia bazy sportowej, bowiem w badanym okresie na remont i modernizację obiektów sportowych Szkoły, tj. przebudowę bloku sportowego i remont boiska szkolnego Gmina Wrocław wydatkowała kwotę 3.010 tys. zł, a na zakupy sprzętu i wyposażenia sportowego przeznaczono sumę 31,5 tys. zł, w tym ze środków własnych Szkoły wyasygnowano na ten cel kwotę 14 tys. zł.

Niemniej w trakcie przeprowadzonych oględzin stwierdzono, że teren przy sali gimnastycznej tzw. „małej” mieszczącej się o odrębnym budynku był znacznie obniżony w stosunku do chodnika i po opadach zbierała się na nim woda stanowiąc utrudnienie dla uczniów w dojściu do sali w dni deszczowe. Podejmowane przez Dyrektora Szkoły kilkuletnie starania

³ Dz.U. Nr 61, poz. 624 ze zm.

⁴ Dz.U. Nr 6, poz. 69

w Urzędzie Miejskim Wrocławia o pozyskanie środków na remont terenu podwórka szkolnego okazały się dotychczas bezskuteczne.

3. Wymagania dotyczące oceniania uczniów przez nauczycieli wychowania fizycznego zawarte były w dokumencie pod nazwą „Przedmiotowy system oceniania z wychowania fizycznego”, (*ps*o), który częściowo był zgodny z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych⁵. W powyższym dokumencie nie wskazano jednak nazwy programu (-ów) nauczania, według którego nauczyciele winni opracować *ps*o. Zgodnie z przepisem § 2 ust. 2 powołanego rozporządzenia, wymagania edukacyjne powinny wynikać z podstawy programowej i realizowanych w szkole programów nauczania uwzględniających tę podstawę. W *ps*o nie określono w jaki sposób będzie oceniany wysiłek i wkład pracy ucznia w wywiązywaniu się z zadań z w-f oraz nie wskazano sposobów sprawdzania i oceniania osiągnięć edukacyjnych uczniów, choć obowiązek ten wynika z § 4 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia o ocenianiu. Powyższe ustalenia odnoszące się do ogólnego charakteru *ps*o i braku konkretnych zapisów o poziomie postępu każdego ucznia z poszczególnych sprawdzianów i testów zostały również potwierdzone w dodatkowych wyjaśnieniach złożonych przez Dyrektora Szkoły, która podkreśliła, że mimo tych braków formalnych nauczyciele przy ustalaniu oceny biorą szczególnie pod uwagę wysiłek, postawę i zaangażowanie uczniów w lekcji w-f. Zdaniem NIK doprecyzowanie kryteriów stosowanych przy sprawdzaniu i ocenianiu osiągnięć edukacyjnych uczniów w zakresie w-f pozwoli na bardziej zobiektywizowane i rzetelne dokonywanie oceny osiągnięć uczniów.

W latach 2007/2008 stale zwolnionych z czynnego udziału w lekcjach w-f w Szkole było 2 uczniów – 0,3%, a w roku szkolnym 2008/2009 ze zwolnienia takiego korzystało 3 uczniów – 0,5%. W kontrolowanym okresie Dyrektor Szkoły zwalniała uczniów z zajęć wf zgodnie z § 8 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. – w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych⁶. W zwolnieniach wydawanych przez Szkołę na rok szkolny 2007/2008 wpisywano jednak nie obowiązujące już analogiczne rozporządzenie MEN z dnia 21 marca 2001 r.

4. Nauczyciele prowadzący zajęcia wychowania fizycznego (5 osób) oraz nauczania zintegrowanego (12 osób) posiadali kwalifikacje wymagane przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 10 września 2002 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli⁷. Posiadali dyplomy ukończenia studiów magisterskich oraz przygotowanie pedagogiczne, a nauczyciele wychowania fizycznego prowadzący zajęcia w klasach IV-VI legitymowali się dodatkowymi kwalifikacjami trenera lub instruktora sportu m.in. w dyscyplinach ta-

⁵ Dz.U. Nr 83, poz. 562 ze zm.

⁶ Dz. U. Nr 83, poz. 562, ze zm.

⁷ Dz. U. Nr 155, poz. 1288 ze zm.

kich jak: piłka ręczna i koszykowa, piłka nożna, tenis ziemny. Wszyscy zostali również przeszkoleni w zakresie udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej.

5. NIK pozytywnie ocenia to, że w okresie objętym kontrolą z różnych form doskonalenia zawodowego korzystało dziewięciu nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej (75 % z tej grupy nauczycieli). Również wszyscy nauczyciele wychowania fizycznego uczestniczyli w badanym okresie w różnych formach doskonalenia zawodowego (studia podyplomowe, warsztaty seminaria itp.). Prawidłowość prowadzenia przez nauczycieli mianowanych i dyplomowanych zajęć ruchowych i wychowania fizycznego potwierdziły także obserwacje dokonane w trakcie kontroli NIK, przy udziale wizytatora z Kuratorium Oświaty we Wrocławiu. W Szkole odbywały się również w oparciu o porozumienia zawarte z dwoma uczelniami pedagogiczne praktyki zawodowe studentów z tych uczelni (Akademii Wychowania Fizycznego i Wyższej Szkoły Edukacji w Sporcie).

6. Prawidłowo realizowano programy wychowania fizycznego. Plany nauczania wdrożone przez nauczycieli na ich podstawie zostały dobrane odpowiednio dla danego oddziału szkolnego pod względem rozpoznanych możliwości ruchowych uczniów, rozpoznanych w momencie rozpoczęcia przez nich nauki (tzw. „na wejściu”) w odniesieniu do przyjętych celów kształcenia oraz materiału i sposobów nauczania. Uwzględniono w nich również posiadane obiekty i urządzenia oraz sprzęt sportowy.

Zgodnie z § 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół⁸ od roku szkolnego 2009/2010, w klasach I stosowana była podstawa programowa kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych, określona w załączniku nr 2 do tego rozporządzenia.

7. NIK pozytywnie ocenia –jako działanie rzetelne- zapewnienie uczniom w badanym okresie szerokiej i zróżnicowanej oferty pozalekcyjnych zajęć sportowych, z której w roku szkolnym 2007/2008 skorzystało 30% uczniów, w roku szkolnym 2008/2009 w zajęciach pozalekcyjnych uczestniczyło 42 % uczniów. W szczególności prowadzono zajęcia ze sportów zespołowych dla klas IV-VI. Ponadto Szkoła w ramach zajęć dodatkowych organizowała naukę pływania dla uczniów klas trzecich (sfinansowaną przez Gminę), z której w badanym okresie skorzystało 162 uczniów (79% ogólnej liczby uczniów klas trzecich).

Prowadzono również dodatkowo zajęcia gimnastyki korekcyjnej W roku szkolnym 2007/2008 zostało zorganizowanych 13 grup ćwiczących, w tym 12 dla klas 1-3 i jedna dla klas 4-6, w których uczestniczyło 177 dzieci. Natomiast w roku szkolnym 2008/2009 było 12 grup gimnastyki korekcyjnej dla klas 1-3, na które uczęszczało 174 dzieci. W roku szkolnym 2008/2009 nie kontynuowano zajęć z gimnastyki korekcyjnej dla klas 4-6, ze względu na brak możliwości ich finansowania przez Szkołę, przy czym przy konkretnych zaleceniach lekarza dzieci otrzymują zestawy ćwiczeń indywidualnych, jak również mają możliwość korzystania z rehabilitacji w Centrum Korekcji Wad Postawy.

⁸ Dz. U.z 2009 r. Nr 4,poz.17

Z informacji udzielonych przez pielęgniarkę szkolną wynikało, że w roku szkolnym 2008/2009 łącznie 381 uczniów Szkoły, tj. 63,9% stanowili uczniowie z różnego rodzaju dysfunkcjami zdrowotnymi, wśród których dominowały alergie i astma (276 osób, tj. 72,4% uczniów z dysfunkcjami).

Szkoła stworzyła uczniom możliwość udziału we współzawodnictwie sportowym. Uczniowie uczestniczyli w wewnątrzszkolnych oraz międzyszkolnych zawodach sportowych szczebla dzielnicowego, miejskiego oraz wojewódzkiego. W roku szkolnym 2007/2008 Szkoła zajęła 9 miejsce we Wrocławiu we współzawodnictwie sportowym, a w roku szkolnym 2008/2009 uplasowała się na 3 miejscu w tym współzawodnictwie (wyprzedzając m.in. niektóre szkoły sportowe z terenu Miasta). Sukcesy uczniów oraz zdobyte przez nich trofea (puchary, dyplomy) promowane były przez Szkołę w gablotach wystawionych na korytarzach oraz na stronach internetowych.

8. Prawidłowo sprawowany był nadzór pedagogiczny nad problematyką wychowania fizycznego w szkole. Dyrektor Szkoły m.in.: opracowywała coroczny plan nadzoru pedagogicznego, przedstawiając go na posiedzeniu Rady Pedagogicznej; dokonywała analiz programów nauczania; hospitaowała zajęcia dydaktyczno-wychowawcze. W badanym okresie przeprowadzono łącznie 128 hospitacji lekcji, w tym hospitacje zajęć z wychowania fizycznego stanowiły 6% (8) ogólnej ich liczby.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. *Kontynuowanie działań dla pozyskania środków na remont terenu podwórza szkolnego.*
2. *Dostosowanie przedmiotowego systemu oceniania zajęć wychowania fizycznego do wymogów rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r.*

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pani Dyrektor, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Prezesowi prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o której mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.